

Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNE PRAVOBRANILKE
ELEANOR SHARPSTON,
predstavljeni 14. novembra 2013¹

Zadeva C-351/12

**Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, o.s. (OSA)
proti
Léčebné lázně Mariánské Lázně a. s. (Predlog za sprejetje predhodne odločbe,**

ki ga je vložilo Krajský soud v Plzni (Češka republika))

„Avtorska in sorodne pravice v informacijski družbi — Direktiva 2001/29/ES — Opredelitev ‚priobčitev javnosti‘ — Priobčitev prek radijskih ali televizijskih sprejemnikov v sobah v zdravilišču — Neposredni učinek — Svoboda opravljanja storitev — Izključne pravice, priznane organizaciji za kolektivno upravljanje avtorskih pravic v državi članici“

1. Radijski in televizijski sprejemniki v sobah zdravstvene ustanove v Češki republiki omogočajo dostop do predvajanih del. Na podlagi Direktive 2001/29² imajo imetniki avtorske pravice na teh delih izključno pravico za izdajo dovoljenja za njihovo „priobčitev javnosti“ in lahko za to zahtevajo nadomestila. Kolektivna organizacija za upravljanje avtorskih pravic, ki ima izključno pravico za sklepanje licenčnih pogodb in pobiranje nadomestil za avtorje glasbenih del v Češki republiki, zahteva plačilo nadomestil za to priobčitev javnosti s strani zadevne ustanove. Ustanova zatrjuje, da zadevna storitev ni „priobčitev javnosti“ in da je z monopolom češke kolektivne organizacije kršena pravica, ki jo ima na podlagi določb prava EU o svobodi opravljanja storitev, da lahko sklene licenčno pogodbo s kolektivno organizacijo iz druge države članice, pri čemer je problem po njenem mnenju še toliko večji, ker češka kolektivna organizacija z zaračunavanjem previsokih nadomestil zlorablja nacionalni prevladujoči položaj.

2. Krajský soud v Plzni (regionalno sodišče v Plzni) želi izvedeti, ali zadevna storitev pomeni „priobčitev javnosti“ v smislu Direktive 2001/29, ali so upoštevne določbe te direktive dovolj jasne in brezpogojne, da se je nanje mogoče sklicevati v sporih med posamezniki, in ali pravo EU državam članicam prepoveduje, da na svojem ozemlju podelijo izključne pravice samo eni kolektivni organizaciji.

¹ — Jezik izvornika: angleščina.

² — Direktiva 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001 o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 17, zvezek 1, str. 230).

Upošteveno pravo EU

Avtorska in sorodne pravice

3. Člen 3(1) Direktive 2001/29 določa: „Države članice predvidijo za avtorje izključno pravico, da dovolijo ali prepovejo vsakršno obliko priobčenja njihovih del javnosti, po žici ali na brezžični način, vključno z dajanjem svojih del na voljo javnosti tako, da imajo člani javnosti do njih dostop s kraja in v času, ki si ju izberejo sami.“

4. Člen 5 Direktive 2001/29 zlasti določa:

„[...]

2. Države članice lahko predvidijo izjeme in omejitve pravice reproduciranja iz člena 2 v naslednjih primerih:

[...]

(e) v zvezi z reproduciranjem oddaj nekomercialnih socialnih institucij, na primer bolnišnic ali zaporov, pod pogojem, da imetniki pravic prejmejo pravično nadomestilo.

3. Države članice lahko predvidijo izjeme in omejitve pravic iz [člena 3] v naslednjih primerih:

[...]

(b) uporaba v korist invalidov, ki je neposredno povezana z invalidnostjo in je nekomercialne narave, v obsegu, ki ga zahteva posamična oblika invalidnosti;

[...]

5. Izjeme in omejitve iz [odstavka 3] naj se uporabijo le v določenih posebnih primerih, ki niso v nasprotju z normalnim izkoriščanjem dela ali drugega predmeta in ne vplivajo pretirano na legitimne interese imetnika pravic.“

Svoboda opravljanja storitev

5. Člen 56 in naslednji PDEU prepovedujejo³ omejitve svobode opravljanja storitev v Uniji za državljane držav članic, ki imajo sedež v državi članici, vendar ne v državi osebe, ki so ji storitve namenjene. V skladu s členom 57 PDEU je mogoče govoriti o storitvah, „kadar se praviloma opravljajo za plačilo in kolikor jih ne urejajo določbe, ki se nanašajo na prosti pretok blaga, kapitala in oseb“ in vključujejo zlasti dejavnosti „industrijskega značaja“, dejavnosti „trgovinskega značaja“, „obrtne dejavnosti“ in dejavnosti „samostojnih poklicev“.

6. Te določbe so med drugim vsebovane in pojasnjene v Direktivi 2006/123,⁴ katere člen 1 določa:

„1. Ta direktiva uvaja splošne določbe, ki ponudnikom storitev olajšujejo uveljavljanje svobode ustanavljanja in prostega pretoka storitev ter hkrati ohranjajo visoko raven kakovosti storitev.

3 — Ob upoštevanju nekaterih omejitev, ki za obravnavano zadevo niso pomembne.

4 — Direktiva 2006/123 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o storitvah na notranjem trgu (UL L 376, str. 36).

2. Ta direktiva ne obravnava liberalizacije storitev splošnega gospodarskega pomena, ki so pridržane za javne ali zasebne subjekte, niti privatizacije javnih subjektov, ki opravljajo storitve.

3. Ta direktiva ne obravnava odprave monopolov, ki opravljajo storitve, niti pomoči, ki jih dodeljujejo države članice in za katere veljajo pravila Skupnosti o konkurenci.

Ta direktiva ne vpliva na svobodo držav članic, da v skladu z zakonodajo Skupnosti opredelijo, katere so storitve splošnega gospodarskega pomena, na kakšen način naj bodo te storitve organizirane in financirane v skladu s pravili o državni pomoči ter katere posebne obveznosti bi morale zanje veljati.

[...]“

7. Člen 2 med drugim določa:

„[...]“

2. Ta direktiva se ne uporablja za naslednje dejavnosti:

(a) negospodarske storitve splošnega pomena;

[...]“

8. Člen 4(1) opredeljuje „storitev“ kot „vsako pridobitno dejavnost samozaposlene osebe, ki se praviloma opravlja za plačilo, kakor je navedeno v členu [57 PDEU]“.

9. Člen 16 Direktive 2006/123 med drugim določa:

„1. Države članice spoštujejo pravico ponudnikov, da storitev opravljajo v državi članici, v kateri sicer nimajo sedeža.

[...]Države članice ne pogojujejo začetka opravljanja ali opravljanja storitev na svojem ozemlju z upoštevanjem katerih koli zahtev, ki ne spoštujejo naslednjih načel:

(a) nediskriminacije: zahteva ne sme biti niti neposredno niti posredno diskriminatorna glede državljanstva ali v primeru pravnih oseb glede države članice, v kateri imajo sedež;

[...]

2. Države članice ne smejo omejiti pravice opravljanja storitev, če ima ponudnik sedež v drugi državi članici, z uveljavljanjem katere koli od naslednjih zahtev:

(a) obveznosti, da mora ponudnik imeti sedež na njihovem ozemlju;

(b) obveznosti, da ponudnik od njenih pristojnih organov pridobi dovoljenje, vključno z vpisom v register ali registracijo pri poklicnem telesu ali združenju na njihovem ozemlju, razen kadar je to predvideno v tej direktivi ali v drugih instrumentih zakonodaje Skupnosti;

[...]“

10. Vendar se na podlagi člena 17 člen 16 med drugim ne uporablja za:

„(1) storitve splošnega gospodarskega pomena, ki se izvajajo v drugi državi članici [...]

[...]

(11) avtorske [in] sorodne pravice [...]“

Pravila o konkurenci za podjetja

11. Člen 102 PDEU zlasti določa:

„Kot nezdržljiva z notranjim trgom je prepovedana vsaka zloraba prevladujočega položaja enega ali več podjetij na notranjem trgu ali njegovem znatnem delu, kolikor bi lahko prizadela trgovino med državami članicami.

Taka zloraba je zlasti:

(a) neposredno ali posredno določanje nepoštenih nakupnih ali prodajnih cen ali drugih nepoštenih pogojev poslovanja;

[...]“

12. Člen 106 PDEU zlasti določa:

„1. Države članice glede javnih podjetij ali podjetij, katerim so odobrile posebne ali izključne pravice, ne smejo sprejeti ali ohraniti v veljavi ukrepov, ki so v nasprotju s pravili iz Pogodb, zlasti [s pravili o prepovedi diskriminacije glede na državljanstvo in s pravili o konkurenci].

2. Podjetja, pooblaščenca za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena, oziroma podjetja, ki imajo značaj dohodkovnega monopola, ravnajo po pravilih iz Pogodb, zlasti po pravilih o konkurenci, kolikor uporaba takšnih pravil pravno ali dejansko ne ovira izvajanja posebnih nalog, ki so jim dodeljene. Razvoj trgovine ne sme biti prizadet v takšnem obsegu, ki bi bil v nasprotju z interesi Unije.

[...]“

Upoštevno češko pravo

13. V skladu s členom 23 zakona št. 121/2000 o avtorski pravici (v nadaljevanju: zakon o avtorski pravici) „radijsko ali televizijsko oddajanje dela“ pomeni, da se delo, ki se oddaja prek radia ali televizije, daje na voljo z napravami, ki so tehnično primerne za sprejem radijskega ali televizijskega oddajanja. Vendar to ne vključuje dajanja na voljo del pacientom med izvajanjem zdravstvene oskrbe v zdravstvenih ustanovah.⁵

14. Člen 97(1) zakona o avtorski pravici določa, da je oseba, ki je pristojna za izvajanje kolektivnega upravljanja, kolektivna organizacija. Člen 98(6)(c) tega zakona določa, da se dovoljenje izda kandidatu, če med drugim še nobena druga oseba nima pristojnosti za izvrševanje te pravice v zvezi s tem predmetom varstva in, kar zadeva delo, za izvrševanje te pravice za to vrsto dela. Predložitveno sodišče navaja, da je s to določbo uveden zakonski monopol v Češki republiki.

5 — Do avgusta leta 2008 je bilo z izjemo zajeto tudi dajanje del na voljo nastanjenim osebam med izvajanjem z nastanitvijo povezanih storitev.

Dejansko stanje, postopek in predložena vprašanja

15. Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, o. s. (organizacija za varstvo avtorskih pravic na glasbenih delih, v nadaljevanju: OSA) je pooblaščen kolektivna organizacija v Češki republiki. Deluje tudi v imenu drugih kolektivnih organizacij s sedežem tako v Češki republiki kot v nekaterih drugih državah članicah.

16. Léčebné lázně Mariánské Lázně a. s. (zdraviliška družba Marienbad, v nadaljevanju: zdravilišče) med drugim ponuja bolnišnično in ambulantno zdravljenja (preventiva, kurativa in rehabilitacija) z uporabo lokalnih naravnih zdravilnih vodnih virov, zagotavlja pa tudi nastanitev in prehrano.

17. V upoštevnem obdobju (od 1. maja 2008 do 31. decembra 2009) so bili v sobah tega zdravilišča nameščeni televizijski in radijski sprejemniki, ki so omogočali dostop do avtorskih del, ki jih upravlja OSA. Vendar pa zdravilišče z OSA ni imelo sklenjene licenčne pogodbe. OSA zahteva plačilo nadomestil v višini 546.995 CZK (približno 21.000 EUR) in pripadajoče obresti.

18. Zdravilišče trdi, da zanj velja izjema iz člena 23 zakona o avtorski pravici. Trdi, da je ta določba v skladu z Direktivo 2001/29, če pa ne bi bila, pa naj se na to direktivo ne bi bilo mogoče sklicevati v sporih med posamezniki. Poleg tega trdi, da OSA zlorablja monopolni položaj z zaračunavanjem nadomestil, ki so višja od nadomestil v sosednjih državah članicah. Zdravilišče, ki ga obiskujejo tudi stranke iz tujine in v katerem televizijski in radijski sprejemniki sprejemajo tuje programe, je tako v konkurenčno manj ugodnem položaju v primerjavi s podobnimi ustanovami v sosednjih državah članicah.

19. Krajský soud v Plzni je podalo predlog za sprejetje predhodne odločbe o teh vprašanjih:

- „1. Ali je treba Direktivo 2001/29/ES [...] razlagati tako, da je izjema, na podlagi katere avtorji niso upravičeni do nadomestila za priobčitev njihovih del z oddajanjem po televiziji ali radiu prek televizijskih ali radijskih sprejemnikov pacientom v sobah v zdravilišču, ki je podjetje, v nasprotju s členoma 3 in 5 (člen 5(2)(e), (3)(b) in (5))?
2. Ali je vsebina teh določb direktive, ki se nanašajo na zgoraj navedeno uporabo dela, dovolj brezpogojna in jasna, da se lahko organizacije za kolektivno upravljanje avtorskih pravic nanje sklicujejo pred nacionalnimi sodišči v sporu med posamezniki, če država te direktive ni pravilno prenesla v nacionalno pravo?
3. Ali je treba člen 56 in naslednje [PDEU] in člen 102 [PDEU] (ali glede na okoliščine primera člen 16 Direktive 2006/123 [...]) razlagati tako, da nasprotujejo uporabi pravil nacionalnega prava, s katerimi je izvajanje kolektivnega upravljanja avtorskih pravic na ozemlju države prepuščeno le eni (monopolni) kolektivni organizaciji za upravljanje avtorskih pravic in tako prejemnikom storitev ni dovoljeno, da svobodno izberejo kolektivno organizacijo iz druge države članice Evropske unije?“

20. Pisna stališča so vložile stranke iz postopka v glavni stvari, avstrijska, češka, nemška, madžarska in poljska vlada ter Evropska komisija, od katerih so vse razen nemške vlade ustno podale navedbe na obravnavi 26. junija 2013. Te navedbe so bile na zahtevo Sodišča omejene na tretje vprašanje v delu, v katerem se nanaša na razlago člena 56 PDEU.

Presoja

Prvo vprašanje

21. Primarno vprašanje je, ali je treba položaj iz člena 23 zakona o avtorski pravici (radijsko ali televizijsko oddajanje pacientom ob zdravstveni negi v zdravstveni ustanovi) presojati enako kot v zadevi SGAE⁶ (v kateri je Sodišče ugotovilo, da distribucija signala, ki jo hotel po televizijskih sprejemnikih, omogoči svojim strankam, nastanjenim v sobah tega obrata, pomeni „priobčitev javnosti“) ali kot v zadevi SCF⁷ (v kateri je Sodišče ugotovilo, da s „priobčitvijo javnosti“ ni bilo zajeto brezplačno predvajanje fonogramov v zasebni zobozdravstveni ordinaciji v korist pacientov, ki imajo do njega dostop neodvisno od svoje volje).

22. Seveda mora to, ali položaj v postopku v glavni stvari – da se predvajana dela dajejo na voljo v sobah zdravilišča – pomeni dajanje na voljo del pacientom, ki se jim v smislu člena 23 zakona o avtorski pravici zagotavlja zdravstvena oskrba v zdravstveni ustanovi, ugotoviti pristojno nacionalno sodišče.

23. OSA, češka vlada in Komisija v bistvu trdijo, da priobčitev dela po televizijskem ali radijskem sprejemniku v sobi zdravilišča pomeni priobčitev javnosti. Menijo, da so te okoliščine podobne tistim iz zadeve SGAE in se razlikujejo od okoliščin v zadevi SCF. Zdravilišče meni nasprotno.

24. Strinjam se z OSA, Češko vlado in Komisijo.

25. Sodišče je v zadevi SCF sicer res razlagalo izraz „priobčitev javnosti“ iz člena 8(2) Direktive 92/100,⁸ ne pa iz člena 3(1) Direktive 2001/29. Vendar pa se je pri tem v veliki meri sklicevalo na svoji sodbi v zadevah SGAE in Football Association Premier League in drugi,⁹ ki sta se nanašali na člen 3(1) Direktive 2001/29. Čeprav je razločevalo med tema dvema določbama, je to storilo le zato, da bi poudarilo pridobitni namen storitve v okviru Direktive 92/100.¹⁰

26. Sodišče je v tej sodni praksi določilo številna merila za ugotavljanje, delno na podlagi razlage mednarodnih sporazumov, ki zavezujejo Unijo in/ali države članice,¹¹ ali gre za „priobčitev javnosti“ v smislu zadevnih direktiv. Ta merila je mogoče povzeti tako.

6 — Sodba z dne 7. decembra 2006 (C-306/05, ZOdl., str. I-11519, točke od 32 do 47).

7 — Sodba z dne 15. marca 2012 (C-135/10, točke od 70 do 102).

8 — Direktiva Sveta 92/100/EGS z dne 19. novembra 1992 o pravici dajanja v najem in pravici posojanja ter o določenih pravicah, sorodnih avtorski, na področju intelektualne lastnine (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 17, zvezek 1, str. 120); glej zdajšnji člen 8(2) Direktive 2006/115/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o pravici dajanja v najem in pravici posojanja ter o določenih pravicah, sorodnih avtorski pravici, na področju intelektualne lastnine (kodificirano besedilo) (UL 2006 L 376, str. 28). V tej določbi (ki leta 2006 ni bila spremenjena) je določeno: „Države članice predvidijo pravico, s katero zagotovijo, da uporabnik plača enkratno pravično nadomestilo, če se fonogram, objavljen v komercialne namene, ali reprodukcija takšnega fonograma uporablja za brezžično oddajanje ali za kakršno koli priobčitev javnosti, ter zagotovijo, da se to nadomestilo razdeli med zadevne izvajalce in proizvajalce fonogramov. [...]“

9 — Sodba z dne 4. oktobra 2011 (združeni zadevi C-403/08 in C-429/08, ZOdl., str. I-9083, točke od 183 do 207).

10 — Glej zgoraj navedeni sodbi SCF (točke 74, 75 in 89) in Football Association Premier League in drugi (točka 188).

11 — Glej zlasti: Mednarodna konvencija za varstvo izvajalcev, proizvajalcev fonogramov in radiodifuznih organizacij, ki je bila sprejeta v Rimu 26. oktobra 1961; Bernska konvencija za varstvo književnih in umetniških del (Pariški akt z dne 24. julija 1971), kakor je bila spremenjena 28. septembra 1979; Sporazum o trgovinskih vidikih pravic intelektualne lastnine iz Aneksa 1C k sporazumu o ustanovitvi Svetovne trgovinske organizacije (STO), ki je bil podpisan v Marakešu 15. aprila 1994 in potrjen s Sklepom Sveta 94/800/ES z dne 22. decembra 1994 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 11, zvezek 21, str. 80), in Pogodba Svetovne organizacije za intelektualno lastnino o izvedbah in fonogramih, sprejeta 20. decembra 1996 v Ženevi in potrjena s Sklepom Sveta 2000/278/ES z dne 16. marca 2000 (posebna izdaja v slovenščini, poglavje 11, zvezek 33, str. 208).

27. Prvič, izraz je treba razlagati široko, da bo zagotovljena visoka raven varstva imetnikov pravic.¹² Drugič, način priobčitve ni odločilen; pomembno je, da javnost lahko dostopa do zadevnih del.¹³ Tretjič, pojem „javnost“ vključuje nedoločeno, a dokaj veliko število potencialnih gledalcev ali poslušalcev, pri tem pa je treba upoštevati kumulativni učinek števila potencialnih naslovnikov, bodisi hkratnih bodisi zaporednih.¹⁴ Četrtrič, zadevna javnost mora biti „nova“ v smislu, da je drugačna od tiste, za katero je bilo dovoljeno začetno oddajanje (na primer, kadar je oddajanje v zasebne namene prikazano širšemu občinstvu).¹⁵ Nazadnje, če ima priobčitev pridobitni namen (na primer privablja stranke), je to pomemben pokazatelj, da ne spada samo na področje uporabe pravice do pravičnega nadomestila na podlagi člena 8 Direktive 92/100 ali Direktive 2006/115, ampak tudi na področje uporabe pravice do priobčitve javnosti na podlagi člena 3 Direktive 2001/29.¹⁶

28. Na podlagi teh meril menim, da mora biti zagotavljanje televizijskih in radijskih sprejemnikov v sobah zdravilišča skupaj s signali, ki omogočajo gledanje ali poslušanje oddaj, zajeto s pojmom „priobčitev javnosti“ iz člena 3(1) Direktive 2001/29, razen če v izjemnih okoliščinah eno ali več meril ni izpolnjenih. Natančneje, v zdravilišču je verjetno hkrati in zaporedno nastanjeno nedoločeno, a dokaj veliko število ljudi, ki lahko sprejemajo oddaje v sobah; ti pa pomenijo novo javnost v smislu, da je bilo prvotno dovoljenje izdano za oddajanja posameznikom za osebno gledanje ali poslušanje ali za gledanje in poslušanje v zasebnem ali družinskem krogu. Dalje, težko je zanikati, da ima zagotovitev televizijskih in radijskih sprejemnikov v sobah za ustanovo pridobitni namen, saj je njihova prisotnost za stranke bolj vabljiva, kot če jih ni. Zdravilišče je samo zatrjevalo slabši konkurenčni položaj zaradi plačevanja višjih nadomestil v primerjavi z ustanovami v sosednjih državah; takšen slabši položaj bi se še poglobil, če dostopa do oddaj sploh ne bi zagotavljalo, konkurenčne ustanove pa bi ga.

29. Sodišče je v zadevi SCF ugotovilo, da upoštevna merila v primeru oddajanja ambientalne glasbe v zasebni zobozdravstveni kliniki v navzočnosti pacientov niso bila izpolnjena. Navedlo je zlasti, da zobozdravnikovi pacienti sestavljajo „določeno skupino morebitnih naslovnikov“ in ne nedoločene skupine „oseb na splošno“, da jih je hkrati navzočih malo, da predvajanje ambientalne glasbe ne more vplivati na prihodke tega zobozdravnika in da so pacienti izpostavljeni glasbi neodvisno od svojih želja.¹⁷

30. V položaju, kakršen je ta iz postopka v glavni stvari, ni mogoče uporabiti nobenega od teh preudarkov. Zdravilišča imajo običajno širši in manj določen krog strank kot zobozdravniki (odvetnik zdravilišča je na obravnavi to opisal kot morda celo največjo tovrstno ustanovo v Evropi); možnost dostopa do televizijskih in radijskih oddaj v sobah lahko vpliva na pacientovo izbiro ustanove in v zvezi s tem je možnost izbire verjetno pomembna.

31. Poleg tega so televizijski in radijski sprejemniki v sobah nastanjenih oseb. Uporabljajo se v okviru koriščenja nastanitvenih objektov, ki jih ponuja zdravilišče, ne pa zdravstvene nege. Tak položaj je očitno analogen položaju hotelskih gostov v zadevi SGAE.

32. Podredno je treba preučiti, ali se za okoliščine iz postopka v glavni stvari lahko uporabijo izjeme iz člena 5(2)(e) ali (3)(b) Direktive 2001/29. Menim, da se ne morejo.

12 — Glej zgoraj navedeni sodbi SGAE (točka 36) in Football Association Premier League in drugi (točka 186).

13 — Glej zgoraj navedene sodbe SGAE (točke od 43 do 46), Football Association Premier League in drugi (točke od 192 do 194) in SCF (točka 82).

14 — Glej zgoraj navedeni sodbi SGAE (točke od 37 do 39) in SCF (točke od 84 do 87).

15 — Glej zgoraj navedeni sodbi SGAE (točke od 40 do 42) in Football Association Premier League in drugi (točke od 197 do 199).

16 — Glej zgoraj navedene sodbe SGAE (točka 44), Football Association Premier League in drugi (točke od 204 do 206) in SCF (točka 88 in naslednje).

17 — Glej točke sodbe od 95 do 98.

33. Člen 5(2)(e) ni upošteven, ker se nanaša na mogočo izjemo od pravice reproduciranja iz člena 2 Direktive, ne pa od pravice iz člena 3, da se dovoli priobčitev javnosti. Postopek v glavni stvari se nanaša zgolj na slednjo. Poleg tega se člen 5(2)(e) vsekakor nanaša na „nekomercialne socialne institucije, na primer bolnišnice ali zapore“. Zdravilišče, ki posluje s pridobitnim namenom, ne spada v to opredelitev.

34. Člen 5(3)(b) ni omejen zgolj na nekomercialno uporabo, ampak tudi na „uporabo v korist invalidov, ki je neposredno povezana z invalidnostjo [...] v obsegu, ki ga zahteva posamična oblika invalidnosti“. Nič od tega, kar je navedno v predlogu za sprejetje predhodne odločbe, stališčih in navedbah pred Sodiščem ne nakazuje na to, da je dostopnost televizijskih in radijskih sprejemnikov v sobah zdravilišča povezana s kakšno koli posamično obliko morebitne invalidnosti pacientov.

35. Ker ni mogoče uporabiti nobene izjeme, člen 5(5), na katerega se prav tako sklicuje nacionalno sodišče in ki zgolj omejuje obseg uporabe teh izjem, ni upošteven.

36. Na prvo vprašanje bi torej odgovorila, da je izjema v nacionalnem pravu, na podlagi katere avtorji niso upravičeni do nadomestila za priobčitev njihovih del prek televizijskih ali radijskih sprejemnikov pacientom v sobah v zdravilišču, ki je podjetje, v nasprotju z Direktivo 2001/29.

Drugo vprašanje

37. Ali so upoštevene določbe Direktive 2001/29 dovolj brezpogojne in jasne, da se lahko kolektivne organizacije nanje sklicujejo pred nacionalnimi sodišči, če država te direktive ni pravilno prenesla?

38. OSA v bistvu na vprašanje odgovarja pritrdilno. S sklicevanjem na zadevo Küçükdeveci¹⁸ meni, da nacionalno sodišče, ki odloča o takem sporu, ne sme uporabiti morebitnih nasprotnih določb člena 23 zakona o avtorski pravici.

39. Zdravilišče trdi, da je OSA v skladu z merili iz zadeve Foster in drugi¹⁹ odraz države: je pod pristojnostjo in nadzorom države in ima posebna pooblastila, ki presegajo pooblastila na podlagi običajnih pravil, ki se uporabljajo v razmerjih med posamezniki. Zato bi jo bilo treba enačiti z državo, prav tako pa se ne more sklicevati na učinke Direktive.

40. Češka vlada meni, da neposredni učinek ni vprašljiv: pogoja za uporabo izjeme iz člena 23 zakona o avtorski pravici – oddajanje v zdravstveni ustanovi, in to med nudenjem zdravstvene nege – nista izpolnjena. Čeprav je na podlagi nacionalnega prava zdravilišče zdravstvena ustanova, se ta nega strankam ne ponuja v njihovih sobah.

41. Nemška in madžarska vlada opozarjata, da sama direktiva ne more nalagati obveznosti posamezniku, zato se zoper njega nanjo ne more sklicevati noben javni subjekt ali drug posameznik.

42. Komisija trdi, da mora nacionalno sodišče v položaju, kakršen je ta v obravnavani zadevi, nacionalno pravo razlagati v skladu s pravom EU. To, ali je treba presojeti, ali ima direktiva pravne učinke za posameznika ali v razmerjih med posamezniki, ne spreminja te zahteve.

43. V bistvu se strinjam s trditvami, ki sta jih podali OSA in Komisija.

18 — Sodba z dne 19. januarja 2010 (C-555/07, ZOdl., str. I-365, točka 56).

19 — Sodba z dne 12. julija 1990 (C-188/89, Recueil, str. I-3313, točke od 16 do 22).

44. Prvič, ko nacionalna sodišča uporabijo nacionalno pravo, ga morajo, kolikor je le mogoče, razlagati ob upoštevanju besedila in namena katere koli upoštevne direktive, zato da bi dosegla v njej določen rezultat. Ta obveznost je nujni sestavni del sistema Pogodbe o delovanju Evropske unije. Nacionalnim sodiščem omogoča, da v okviru svojih pristojnosti zagotavljajo polni učinek prava EU, kadar odločajo o sporih, ki so v njihovi pristojnosti.

45. Samo če tak pristop ni mogoč, na primer če bi pripeljal do razlage *contra legem*, je treba presoditi, ali ima upoštevna določba direktive neposredni učinek, in če ga ima, ali je ta neposredni učinek mogoče uveljavljati proti stranki v nacionalnem sporu.

46. Predložitveno sodišče bo torej moralo narediti vse, kar je v njegovi pristojnosti, ter ob tem upoštevati celotno notranje pravo in uporabljati načine razlage, ki jih notranje pravo priznava, da bo Direktivi 2001/29 zagotovilo polni učinek in doseglo rešitev v skladu z njenim ciljem.²⁰

47. Drugič, trditev zdravilišča, da je OSA odraz države, se mi ne zdi upoštevna. Neposredni učinek direktive bi se nasproti državnemu subjektu lahko uveljavljal le, če bi se zdravilišče želelo sklicevati na določbo Direktive 2001/29, ki ni bila prenesena v nacionalni pravni red.²¹ Vendar je iz predlaganega odgovora na prvo vprašanje razvidno, da ni tako. Zdi se, da se zdravilišče sklicuje na razlago nacionalnega prava, ki ne bi bila skladna z Direktivo. Takšna razlaga ob upoštevanju zgoraj povzete sodne prakse ni dopustna.²² Vsekakor je trditev, da je treba OSA obravnavati kot odraz države, težko utemeljiti, ker so kolektivne organizacije namenjene uveljavljanju zasebnopravnih pravic posameznikov, ne pa izvrševanju kakršne koli državne oblasti.

48. Na drugo vprašanje je treba torej odgovoriti, da mora nacionalno sodišče, ki odloča o zahtevku za plačilo nadomestil za uporabo avtorskih del zoper posameznika, če država članica ni pravilno prenesla Direktive 2001/29, nacionalno pravo, kolikor je le mogoče, razlagati ob upoštevanju besedila in namena te direktive, zato da bi doseglo v njej določen rezultat.

Tretje vprašanje

49. Nacionalno sodišče sprašuje, ali nekatera pravila prava EU o svobodi opravljanja storitev in/ali zlorabi prevladujočega položaja nasprotujejo temu, da države članice izvajanje kolektivnega upravljanja avtorskih pravic na svojih ozemljih prepustijo le eni kolektivni organizaciji, s čimer ustvarijo ozemeljski monopol, tako da prejemniki storitev ne morejo svobodno izbrati kolektivne organizacije iz druge države članice.

Dopustnost

50. Komisija meni, da je vprašanje zelo oddaljeno od spora iz postopka v glavni stvari, ki se nanaša na opredelitev „priobčitve javnosti“. Češka in avstrijska vlada gresta še dlje in trdita, da ni dokazano, da je zdravilišče želelo skleniti pogodbo s kolektivno organizacijo v drugi državi članici, in da kakršen koli odgovor na to vprašanje ne more vplivati na zahtevek za plačilo nadomestila za uporabo avtorskih del. Ti vladi menita, da vprašanje ni dopustno. OSA je na obravnavi menila enako.

20 — Odličen prikaz teh načel so sodbe z dne 13. novembra 1990 v zadevi *Marleasing* (C-106/89, Recueil, str. I-4135), z dne 5. oktobra 2004 v združenih zadevah *Pfeiffer in drugi* (od C-397/01 do C-403/01, ZOdl., str. I-8835) in z dne 4. julija 2006 v zadevi *Adeneler in drugi* (C-212/04, ZOdl., str. I-6057). Med novejšimi glej na primer sodbi z dne 24. januarja 2012 v zadevi *Dominguez* (C-282/10, točka 23 in naslednje ter navedena sodna praksa) in z dne 5. septembra 2012 v zadevi *Lopes Da Silva Jorge* (C-42/11, točka 53 in naslednje ter navedena sodna praksa).

21 — Glej na primer zgoraj navedeno sodbo *Dominguez* (točka 32 in naslednje, zlasti točki 38 in 39 ter navedena sodna praksa).

22 — V točkah od 44 do 46.

51. Ne strinjam se, da bi moralo Sodišče odkloniti odgovor na to vprašanje. V skladu z ustaljeno sodno prakso le nacionalno sodišče, ki odloča o sporu in mora prevzeti odgovornost za sodno odločitev, ob upoštevanju posebnosti zadeve presoja tako nujnost kot tudi ustreznost predloženih vprašanj. Kadar se ta vprašanja nanašajo na razlago prava EU, je Sodišče načeloma dolžno odločati. Odločanje o predloženem vprašanju lahko zavrne le v izjemnih okoliščinah, kadar je očitno, da zahtevana razlaga nima nikakršne zveze z dejanskim stanjem ali predmetom spora o glavni stvari, kadar gre za hipotetičen problem oziroma kadar Sodišče nima na voljo potrebnih dejanskih in pravnih elementov, da bi lahko ustrezno odgovorilo.²³

52. V obravnavani zadevi teh okoliščin ni. Iz predloga za sprejetje predhodne odločbe je razvidno, da je zdravilišče zatrjevalo, da OSA z zaračunavanjem višjih nadomestil kot kolektivne organizacije s sedežem v sosednjih državah članicah zlorablja svoj zakonski monopol. Predložitveno sodišče mora pri preučitvi te trditve upoštevati položaj na podlagi pravil prava EU o svobodi opravljanja storitev in o konkurenci ter ima pravico, da od Sodišča zahteva in pridobi smernice glede tega.

Vsebinska presoja

53. Položaj bom najprej preučila z vidika zlorabe prevladujočega položaja, nato pa z vidika opravljanja storitev.

– Zloraba prevladujočega položaja

54. Predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, ali člen 102 PDEU državi članici prepoveduje, da kolektivni organizaciji podeli ozemeljski monopol, ki omejuje izbiro prejemnikov storitev te organizacije.

55. Kot je bilo večkrat poudarjeno pred Sodiščem, zakonski monopol v državi članici lahko pomeni prevladujoč položaj v smislu člena 102 PDEU. Vendar pa nastanek tega položaja s podelitvijo posebnih ali izključnih pravic v smislu člena 106(1) PDEU ni nezdržljiv s členom 102 PDEU. Država članica prekrši prepovedi iz teh dveh določb samo, če zadevno podjetje že z izvrševanjem teh pravic zlorablja prevladujoč položaj ali če se s takšnimi pravicami lahko ustvari položaj, ki bi podjetje vodil k zlorabi.²⁴

56. Zdravilišče v postopku v glavni stvari za zlorabo šteje to, da OSA ob neobstoju konkurence uporabnikom zaračunava previsoka nadomestila. Ali so ta nadomestila res previsoka, mora ugotoviti nacionalno sodišče. Če so (v predlogu za sprejetje predhodne odločbe glede tega ni navedeno nič), mora na podlagi te ugotovitve ukrepati, kot je v postopku v glavni stvari ustrezno. Vendar se bo vsakršna ugotovitev zlorabe prevladujočega položaja primarno nanašala na ravnanje OSA, ne pa na veljavnost nacionalne zakonodaje, s katero je bil uveden monopol. Veljavnost te zakonodaje bi bila vprašljiva samo, če bi bilo dokazano, da OSA napeljuje k taki zlorabi. Strinjam se s Komisijo in več državami članicami, da nič v spisu ne nakazuje na to, da so pogoji, na podlagi katerih je uveden monopol, takšni, da bi kolektivno organizacijo napeljevali k zaračunavanju previsokih nadomestil. Vendar pa mora o tem v delu, v katerem je to predmet postopka v glavni stvari, dokončno odločiti nacionalno sodišče.

23 — Kot nedavni primer glej sodbo z dne 27. junija 2013 v zadevi Di Donna (C-492/11, točki 24 in 25 ter navedena sodna praksa).

24 — Kot nedavni primer glej sodbo z dne 3. marca 2011 v zadevi AG2R Prévoyance (C-437/09, ZOdl., str. I-973, točki 67 in 68 ter navedena sodna praksa).

– Storitve

57. OSA in več držav članic trdijo, da storitve kolektivnih organizacij ne spadajo na področje uporabe pravil prava EU o svobodi opravljanja storitev, bodisi ker sploh niso „storitve“, saj gre zgolj za kolektivno izvrševanje pravic s strani njihovih imetnikov, bodisi ker so negospodarske storitve splošnega pomena, ki so na podlagi člena 2(2)(a) Direktive 2006/123 izključene iz njenega področja uporabe.

58. S tem se ne strinjam. Za dejavnosti kolektivnih organizacij se je veskozi štelo, da so zajete s pravili Pogodbe o svobodi opravljanja storitev.²⁵ Res je, da te organizacije v prvi vrsti opravljajo storitve za svoje člane (imetnike pravic, za katere pobirajo nadomestila). Vendar je umetno zatrdeti, da je kolektivna organizacija kljub ločeni subjektiviteti zgolj podaljšek vsakega od njenih članov, ki deluje v njegovem imenu. Te organizacije očitno opravljajo storitve za imetnike pravic, ki bi drugače težko pobirali nadomestila, zlasti za priobčitev glasbenih del javnosti.

59. To, da teh storitev ni mogoče preprosto uvrstiti v katero od kategorij, ki so (neizčrpno) našteje v členu 57 PDEU, ali da kolektivne organizacije načeloma ne delujejo s pridobitnim namenom, po mojem mnenju ne more spremeniti položaja. Te organizacije nujno potrebujejo nek prihodek, pa čeprav zgolj za kritje stroškov zaposlenih in upravljanja. Zato se tudi težko strinjam s tem, da so storitve kolektivnih organizacij negospodarske storitve splošnega pomena.

60. Poleg tega kolektivne organizacije ne opravljajo samo storitev za imetnike pravic, ampak tudi za uporabnike, kot je zdravilišče.²⁶ Pošten in skrben uporabnik, ki bi imetnikom pravic želel plačati nadomestilo za priobčitev njihovih del javnosti, bi to težko storil, če ne bi obstajal sistem licenc za določene repertoarje, ki jih podelijo kolektivne organizacije.

– Člen 16 Direktive 2006/123

61. Na podlagi skoraj soglasnih²⁷ navedb pred Sodiščem se člen 16 Direktive 2006/123 za položaj iz postopka v glavni stvari ne uporabi, čeprav so navedeni razlogi za njegovo neuporabo različni. Ti razlogi so, da dejavnosti kolektivnih organizacij niso „storitve“ v smislu člena 4(1) Direktive, da so negospodarske storitve splošnega pomena, ki so izključene na podlagi člena 2(2)(a), da so storitve splošnega gospodarskega pomena, za katere se člen 16 ne uporablja na podlagi člena 17(1), in/ali da so iz uporabe člena 16 izključene na podlagi člena 17(11), ki izključuje avtorsko in sorodne pravice.

62. To, ali je za dejavnosti kolektivnih organizacij mogoče šteti, da sploh niso storitve ali da so negospodarske storitve splošnega pomena, sem že obravnavala.

63. Vendar pa se mi zdi, da bi bilo zadevne dejavnosti mogoče šteti za storitve splošnega *gospodarskega* pomena (člen 17(1) Direktive 2006/123), kar morajo opredeliti države članice (člen 1(3) navedene direktive), in ki bi bile s tem izrecno izključene iz uporabe člena 16, na podlagi člena 1(2) pa tudi s področja uporabe Direktive.

25 — Glej sodbe z dne 25. oktobra 1979 v zadevi Greenwich Film Production (22/79, Recueil, str. 3275, točka 12), z dne 2. marca 1983 v zadevi GVL proti Komisiji (7/82, Recueil, str. 483, točka 38) in z dne 20. oktobra 1993 v združenih zadevah Phil Collins in drugi (C-92/92 in C-326/92, Recueil, str. I-5145, točka 24).

26 — Glej sodbo z dne 11. decembra 2008 v zadevi Kanal 5 in TV4 (C-52/07, ZOdl., str. I-9275, točka 29 sodbe) in sklepne predloge generalne pravobranilke V. Trstenjak v tej zadevi (točke od 40 do 42).

27 — Zdravilišče se je na to določbo sklicevalo zgolj na kratko v povezavi s sodbo češkega ustavnega sodišča.

64. Vsekakor morajo biti po mojem mnenju iz uporabe člena 16 Direktive 2006/123 (določbe, v zvezi s katero predložitveno sodišče prosi za smernice) izključene že zato, ker spadajo na področje avtorske in sorodnih pravic, naštetih v členu 17(11) te direktive. Čeprav se zadnjenavedena določba glede na njen dobesedni pomen nanaša zgolj na pravice, je jasno, da dejansko zadeva storitve v zvezi s temi pravicami, saj je s področja uporabe člena 16 mogoče izključiti samo storitve. Poleg tega je v členu 1(3) pojasnjeno, da ta direktiva ne obravnava odprave monopolov, ki opravljajo storitve.

– Člen 56 in naslednji PDEU

65. To, da storitve, ki jih opravljajo kolektivne organizacije, niso zajete s področjem uporabe (člena 16) Direktive 2006/123, jih ne izključuje iz področja uporabe splošnejših določb člena 56 in naslednjih PDEU. Zato ni mogoče zanikati, da ozemeljski monopoli, ki omejujejo območje, na katerem lahko delujejo kolektivne organizacije, omejujejo njihovo svobodo opravljanja storitev, to omejevanje pa je s temi določbami načeloma prepovedano. Ti monopoli omejujejo tudi svobodo imetnikov pravic in uporabnikov glede izbire ponudnika storitev.

66. Razprava pred Sodiščem se je osredotočila na vprašanje, ali so te omejitve lahko upravičene, torej ali sledijo legitimnemu cilju, ki je združljiv s Pogodbama, ali so upravičene z nujnimi razlogi v javnem interesu, ali lahko zagotovijo uresničitev tega cilja in ali ne presegajo tega, kar je potrebno za njegovo uresničitev.²⁸

67. O tem je treba odločiti na podlagi dejanskih ugotovitev, ki načeloma ne spadajo v pristojnost Sodišča v okviru postopka za sprejetje predhodne odločbe. Vendar pa trditve, podane med pisnim in ustnim postopkom, Sodišču omogočajo, da nacionalnemu sodišču da nekaj smernic za njegovo presojo.

68. V zvezi z zasledovanim ciljem bi bilo težko zanikati, da varovanje interesov imetnikov (in uporabnikov) avtorskih pravic z zagotavljanjem poštenega in učinkovitega pobiranja ter upravljanja nadomestil pomeni legitimen cilj, ki je združljiv s Pogodbama. Velika koristnost kolektivnih organizacij nikakor ni sporna.

69. Treba pa je preučiti, ali so razlogi v javnem interesu, s katerimi se utemeljuje ustanovitev in/ali ohranitev ozemeljskih monopolov za te organizacije, „nujni“ v smislu, da ti monopoli niso zgolj primerni, ampak potrebni za uresničitev cilja poštenega in učinkovitega pobiranja in upravljanja, ki poleg tega ne presegajo tega, kar je za to potrebno.

70. Mislim, da je pri tem treba upoštevati način delovanja kolektivnih organizacij, zlasti na področju glasbenih del, kot je bil opisan pred Sodiščem.

71. Te organizacije so združenja imetnikov pravic, ki pobirajo nadomestila, dolgovana njihovim članom zlasti zaradi priobčitve njihovih del javnosti. To nalogo uresničujejo tako, da uporabnikom, ki želijo priobčiti ta dela, izdajajo licence za določene repertoarje, ki vključujejo številna glasbena dela ali dela številnih imetnikov pravic. Od imetnikov licenc pobirajo nadomestila in nadzirajo uporabnike ali potencialne uporabnike zaradi preverjanja, ali se dela priobčujejo javnosti in ali ima uporabnik v tem primeru licenco.

28 — Kot nedavni primer ustaljene sodne prakse Sodišča glej sodbo z dne 18. julija 2013 v zadevi Citroën Belux (C-265/12, točka 37).

72. Običajno (ne pa povsod) v Evropski uniji kolektivne organizacije (bodisi na podlagi zakonskega ali *de facto* monopola) delujejo na ozemlju samo ene države članice in so lahko kot člane dolžne sprejeti vse imetnike pravic s prebivališčem ali sedežem v tej državi. V teh primerih nadzirajo in izdajajo licence uporabnikom v tej državi članici. Če želi uporabnik pridobiti licenco za repertoar, s katerim upravlja kolektivna organizacija s sedežem v drugi državi članici, to lahko stori na podlagi vzajemnih sporazumov med temi organizacijami, pri čemer vsaka od njih na svojem ozemlju deluje v imenu druge ali drugih.

73. Trditve za upravičenost monopolov so podale OSA in vse države članice, ki sodelujejo v postopku, nasprotne trditve pa sta podala zdravilišče in predvsem Komisija.

74. Če zelo na kratko povzamem glavne trditve za upravičenost, je bilo poudarjeno, da sistem zakonskih ozemeljskih monopolov s sporazumi o vzajemnem zastopanju uporabnikom zagotavlja storitev „vse na enem mestu“ v kateri koli državi članici in s tem odpravlja negotovost glede tega, kje je treba pridobiti licenco in katere pravice so na voljo na podlagi različnih licenc; preprečuje razdrobljenost repertoarjev, v katerih kolektivne organizacije „izbirajo“ najbolj dobičkonosne imetnike pravic in zanemarjajo lokalne ali manjšinske kulturne interese; daje večjo pogajalsko moč imetnikom pravic nasproti uporabnikom na določenem ozemlju in s tem preprečuje „tekmovanje v zniževanju“ stopnje nadomestil; državam članicam omogoča, da določijo potrebne pogoje glede upravljanja kolektivnih organizacij in zanje uvedejo uradni nadzor, in znižuje stroške s preprečevanjem podvajanja sredstev, ki so potrebna za upravljanje in nadzor potencialnih kršiteljev na danem ozemlju.

75. Nasprotne trditve pred Sodiščem so – tudi te povzete zelo na kratko – da ni potrebe po nacionalni storitvi „vse na enem mestu“, ker bi bilo mogoče uvesti „platformo“ na ravni EU, s čimer bi bile vse potrebne informacije na voljo vsem potencialnim uporabnikom; da se v državah članicah (kot sta Švedska in Združeno kraljestvo), v katerih ozemeljski monopol ne obstaja, zdi, da ni razdrobljenosti repertoarjev, uporabniki pa nimajo težav pri izbiri in pridobivanju zelenih licenc; da bi svobodna izbira ponudnika storitev tako s strani imetnikov pravic kot s strani uporabnikov privedla do učinkovite konkurence in s tem do pravičnejših stopenj nadomestil in učinkovitejšega pobiranja, kar bi koristilo vsem; da zakonski monopol za to, da bi države članice učinkovito uredile kolektivne organizacije, ni potreben; da so stroški pobiranja v okviru vzajemnega zastopanja dejansko višji (ugotovljeno je bilo, da znašajo med 15 in 20 % avtorskih honorarjev), medtem ko kolektivna organizacija s sedežem v eni državi članici ne bi imela težav pri nadziranju uporabe v drugih državah članicah, bodisi z uporabo lastnih sredstev bodisi z uporabo sredstev sodelujoče kolektivne organizacije s sedežem v tej drugi državi članici, in da bi možnost izdajanja večozemeljskih licenc koristila ne samo uporabnikom (kot je na primer zdravilišče, ki trdi, da je del skupine, ki deluje v več državah članicah), ampak tudi imetnikom pravic.

76. V veliko pogledih bi ustrezna presoja teh trditev zahtevala razsojanje med nasprotnimi dejanskimi trditvami, ki ni v pristojnosti Sodišča v okviru tega postopka (morda je bolj v domeni zakonodajalca). Glede tega opozarjam, da je Splošno sodišče nedavno ugodilo tožbi zoper odločbo Komisije, v kateri je bilo med drugim ugotovljeno, da je več kolektivnih organizacij nezakonito uskladilo ozemeljske razmejitve tako, da so licence omejile na domače ozemlje vsake kolektivne organizacije.²⁹ Splošno sodišče je v sodbi zlasti ugotovilo, da Komisiji ni uspelo utemeljiti več trditev, ki so podobne tem, ki jih navaja v tem postopku.³⁰ Zoper navedeno sodbo ni bila vložena pritožba, Komisija pa se je v tem postopku strinjala, da pred Splošnim sodiščem ni uspela utemeljiti svojih trditev. Vendar na podlagi

29 — Sodba z dne 12. aprila 2013 v zadevi CISAC proti Komisiji (T-442/08) glede Odločbe Komisije C(2008) 3435 final z dne 16. julija 2008 v zvezi s postopkom na podlagi člena 81 [ES] in člena 53 Sporazuma EGP (Zadeva COMP/C2/38.698 – CISAC).

30 — Glej točko sodbe 146 in naslednje.

ugotovitev Splošnega sodišča v različnih postopkih in v različnih okoliščinah ne podajam nobenega trdnega sklepa,³¹ poudarjam samo, da bi bila za dokončno odločitev o upravičenosti zakonskih ozemeljskih monopolov kolektivnih organizacij dobrodošla natančna preučitev, ki pa presega preučitev, ki jo Sodišče lahko opravi v tem postopku.

77. Glede trditev, ki so bile podane v tem postopku, se mi zdi, da, prvič, na podlagi ničesar v okviru nasprotnih trditev ni mogoče resno podvomiti, da so zakonski monopoli, kakršen je ta v obravnavani zadevi, primerni za zagotovitev pravičnega in učinkovitega pobiranja in upravljanja nadomestil. Komisija res trdi, da se z njimi podvajajo stroški, vendar je odvetnik OSA na obravnavi navedel, da se stroški v okviru sporazumov o vzajemnem zastopanju običajno delijo.

78. Očitneje je vprašljivo, ali so ti monopoli potrebni za uresničitev zadevnega cilja in ali so za to sorazmerni.

79. Glede tega „bi bilo mogoče dosti povedati na obeh straneh“³² in ne zdi se mi, da bi katera stran s trditvami, ki jih je podala pred Sodiščem v tem postopku, odločilno dokazala svoj prav.

80. Tako na primer na eni strani lahko priznam tehtnost trditev v zvezi z očitno zaželenostjo storitve „vse na enem mestu“ na katerem koli ozemlju tako s strani imetnikov pravic kot s strani uporabnikov, na drugi pa se zdi verjetno, da bi se ta možnost ustvarila na ravni EU, če bi bile odpravljene vse omejitve svobode opravljanja storitve na tem področju. Vendar nikakor ni dokazano, da bi se to zagotovo zgodilo brez posebne ureditve. Dalje, čeprav Komisija morda res ni našla dokazov o razdrobljenosti repertoarjev ali o zanemarjanju manjšinskih glasbenih interesov v nekaj državah članicah, v katerih trenutno zakonski monopol ne obstaja, to ne pomeni nujno, da teh učinkov v praksi ne preprečujejo zakonski ali *de facto* monopoli v večini držav članic. Poleg tega, čeprav za urejanje dejavnosti kolektivnih organizacij morda res ni potrebno uvajanje nacionalnih monopolov, bi bilo morda nameravani cilj težko doseči zgolj s tem, da bi bila za te organizacije v državah članicah, v katerih opravljajo svojo dejavnost, odrejena serija nacionalnih regulativnih ukrepov.

81. Skratka, zdi se mi, da čeprav so bile v prid odpravi zakonskih ozemeljskih monopolov z namenom spoštovanja prepovedi omejevanja svobode opravljanja storitev iz Pogodbe navedene tehtne trditve, ni bilo dokazano, da bi bilo mogoče *oboje* – svobodo *in* pošteno in učinkovito pobiranje in upravljanje nadomestil za priobčitev glasbenih del javnosti prek nameščenih radijskih in televizijskih sprejemnikov – doseči brez regulativnega okvira na ravni EU. Moje stališče je utemeljeno s Komisijinim predlogom direktive Evropskega parlamenta in Sveta o kolektivnem upravljanju avtorskih in sorodnih pravic ter izdajanju večozemeljskih licenc za pravice za glasbena dela za spletno uporabo na notranjem trgu. V tem predlogu je navedeno, da so „[p]otrebni [...] ukrepi EU v skladu z načelom subsidiarnosti (člen 5(3) PEU), saj se je pravni okvir na nacionalni ravni in ravni EU izkazal za nezadostnega za obravnavanje težav“.³³

82. Zato menim, da je v zvezi s priobčitvijo glasbenih del javnosti prek nameščenih radijskih in televizijskih sprejemnikov in glede na to, da morebitna ureditev na ravni EU še ni bila sprejeta, mogoče legitimno šteti, da nacionalni zakonski monopoli kolektivnih organizacij uresničujejo legitimni cilj, ki je združljiv s Pogodbama, da so upravičeni z nujnimi razlogi v javnem interesu, da so primerni

31 — Izpodbijana odločba v zadevi T-442/08 se je nanašala „na pogoje upravljanja pravic do javnega izvajanja glasbenih del in na pogoje izdajanja ustreznih dovoljenj izključno v zvezi z izkoriščanjem po spletu, po satelitu in s kabelsko retransmisijo“ (točka 1 sodbe). Obravnavana zadeva se nanaša na priobčitev javnosti prek nameščenih radijskih in televizijskih sprejemnikov, v tem primeru pa so ozemeljski vidiki lahko pomembnejši.

32 — Sir Roger de Coverley, citiran v *The Spectator*, 20. julij 1711.

33 — COM(2012) 372 final, trenutno v obravnavi v Parlamentu in Svetu; glej točko 3.2 obrazložitvenega memoranduma. Čeprav področje, ki je zajeto s predlogom, ni povsem enako kot področje, na katerega se nanaša ta postopek, se mi zdi, da je potreba po usklajenem ukrepanju tehten premislek v obeh zadevah.

za uresničitev tega cilja in ne presegajo tega, kar je potrebno za njegovo uresničitev. V nasprotno me ne prepriča dejstvo, da v majhnem številu držav članic ti monopoli ne obstajajo. V teh primerih izjema ne ovrže pravila. Vendar bo moralo o teh vprašanjih dokončno odločiti nacionalno sodišče ob upoštevanju dejanskega stanja.

Predlog

83. Glede na zgornje ugotovitve predlagam, da Sodišče na vprašanja, ki jih je predložilo Krajský soud v Plzni, odgovori:

1. Izjema, na podlagi katere avtorji niso upravičeni do nadomestila za priobčitev njihovih del prek televizijskih ali radijskih sprejemnikov pacientom v sobah v zdravilišču, ki je podjetje, je v nasprotju z določbami Direktive 2001/29 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001 o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi.
2. Če država članica ni pravilno prenesla Direktive 2001/29, mora nacionalno sodišče nacionalno pravo, kolikor je le mogoče, razlagati ob upoštevanju besedila in namena te direktive, zato da bi doseglo v njej določen rezultat. V okoliščinah, kakršne so te iz postopka v glavni stvari, ni pomembno, ali so določbe Direktive dovolj brezpogojne in jasne, da se lahko posamezniki nanje sklicujejo nasproti državi ali subjektu, ki je izenačen z državo.
3. Člen 102 PDEU ali člen 16 Direktive 2006/123 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o storitvah na notranjem trgu ne nasprotujeta uporabi pravil nacionalnega prava, s katerimi je izvajanje kolektivnega upravljanja avtorskih pravic na ozemlju države prepuščeno le eni (monopolni) kolektivni organizaciji za upravljanje avtorskih pravic in tako prejemnikom storitev ni dovoljeno, da svobodno izberejo kolektivno organizacijo iz druge države članice. Ta pravila so v nasprotju s členom 56 in naslednjimi PDEU samo, če je ugotovljeno, da se z njimi ne uresničuje legitimni cilj, ki je združljiv s Pogodbama, da niso upravičena z nujnimi razlogi v javnem interesu, da niso primerna za uresničitev tega cilja ali da presegajo to, kar je potrebno za njegovo uresničitev.